

Pedagogii cer salarii decente și protecție față de violența din școală >> p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

FSCRE se alătură Campaniei „16 zile de activism împotriva violenței” >> p.4

Statisticile privind angajarea absolvenților instituțiilor de învățământ, îngrijorătoare

”Proiectul „Drepturile tinerilor la locul de muncă”: sindicaliștii i-au instruit pe aceștia să-și apere interesele

Natalia HADĂRCĂ

Doi din cinci șomeri înregistrați pe piața muncii sunt tineri (16-29 ani), iar patru din 25 sunt în căutarea unei vieți mai bune peste hotare. Iar cei care au un loc de muncă nu-și cunosc drepturile, fiind vulnerabili în fața angajatorilor. Acest gol informativ au încercat să-l acopere sindicaliștii prin intermediul pro-

iectului „Drepturile tinerilor la locul de muncă”, prin care s-a pus accent pe sporirea cunoștințelor tinerilor absolvenți despre drepturile lor ca viitori angajați și creșterea oportunităților de adaptare la cerințele pieței forței de muncă din Republica Moldova. La evenimentul organizat marți la Institutul Muncii s-a făcut un bilanț al activităților desfășurate în cadrul acestui proiect.

„Tinerii sunt permanent în centrul

atenției sindicatelor prin activități de instruire, participarea la procesele decizionale, incluziunea în activitatea sindicală și pe piața muncii”, a declarat președintele CNSM, Igor Zubcu, prezent la eveniment.

Liderul sindical a făcut trimitere la statisticile cu privire la încadrarea tinerilor în piața muncii, pe care le-a calificat drept îngrijorătoare. „Peste 30 la sută dintre tinerii care muncesc sunt ocupați în eco-

nomia informală. Peste 10 la sută dintre tinerii lucrează fără contracte individuale de muncă. Tinerii au cunoștințe insuficiente pentru o bună integrare pe piața muncii”, a menționat Igor Zubcu.

Președintele CNSM a spus că bu-
nele parteneriate dezvoltate în cadrul proiectului „Drepturile tinerilor la locul de muncă” trebuie continuate, pentru a îmbunătăți situația tinerilor pe piața muncii.

>> p.3

start ABONARE 2024

DRAGI CITITORII!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 25,80 lei; 3 luni - 77,40 lei; 12 luni - 283,80 lei.

est-nord

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Protest inedit

Cadrele didactice cer salarii decente și protecție față de violența din școală

„Investiți în educație!”, „Ocrotiți pedagogii prin lege!”, „Stimă și respect pedagogului!” – sunt doar câteva dintre mesajele lansate de mai mulți profesori din țară, care au organizat miercuri un flashmob, scopul căruia a fost să sensibilizeze opinia publică și Guvernul asupra urgenței adoptării Legii împotriva violenței asupra cadrelor didactice și necesității majorării salariilor angajaților din ramură.

În acest sens, în intervalul de timp 8:45 – 9:00, în timpul pauzei de la ore, profesorii și conducerea Federației Sindicale a Educației și Științei (FSES) au venit cu mesaje de chemare la solidaritate pentru soluționarea problemelor din sistemul educațional. Manifestații au avut loc la liceul teoretic „Gheorghe Asachi” din Chișinău, precum și în alte 300 de instituții de învățământ din raioane.

„Ne-am adunat să sensibilizăm conducerea țării și societatea că nu mai putem suporta o asemenea atitudine față de noi, față de meseria noastră. Această atitudine, folosită pentru a blama profesorii, pentru a-i face să se simtă vinovați și a-i subjugă”, a menționat profesoara Ludmila Varzară de la Liceul „Gheorghe Asachi” din capitală.

Președintele FSES, Ghenadie Donos, a ținut să accentueze că sindicatele au insistat mereu către autorități să fie majorate salariile pedagogilor. Câte ceva s-a obținut, dar nu e suficient.

„Da, s-au făcut unele majorări, dar nu este acel salt pe care îl așteptăm noi. De aceea, va trebui și în continuare să depunem un efort din partea sindicatelor, ca acest mesaj de îngrijorare sau chiar de incertitudine din partea cadrelor didactice să ajungă la guvernanți. Noi avem o insuficiență de peste șapte mii de cadre didactice, oamenii pleacă din sistem, pentru că nu sunt motivați. Avem foarte multe cazuri când profesorii pleacă la muncă chiar și în țara vecină, România. Nici nu trebuie să mergem mai departe. Nu vrem să recurgem la acțiuni de protest, deși suntem gata, dar vrem să dialogăm, să găsim un compromis prin negocieri civilizate. Dacă la

aceste acțiuni vom avea un mesaj din partea guvernării în discordanță cu așteptările noastre, s-ar putea să întreprindem și alte acțiuni”, a menționat Ghenadie Donos.

„Încercăm să sensibilizăm societatea că avem nevoie de un salariu decent. Să fie atractiv nu doar logistic, cu cabinete, cu resurse educaționale, dar și printr-un salariu decent. Să vină tinerii în școli, să nu aibă loc migrația aceasta din sistem. Nu s-ar soluționa toate problemele doar printr-o majorare simbolică, dar oricum, o parte din ele s-ar rezolva. Un profesor, un cadru didactic, personalul auxiliar, au nevoie de un salariu ca să poată trăi”, a adăugat Maria Sîrbu, președinta Consiliului municipal Chișinău al FSES.

În prezent, salariul unui profesor variază între 7600 de lei și 11 mii de lei. „CNSM, încă la începutul anului curent, a sensi-

bilizat autoritățile și s-a arătat îngrijorat de faptul că salariul mediu în educație este sub salariul mediu la nivel național. Anul 2023 am decis să-l dedicăm, în cadrul mișcării sindicale, drept an al educației și științei anume în scopul revendicărilor drepturilor salariale ale cadrelor didactice și non-didactice. Or, noi considerăm că educația și știința trebuie să fie o prioritate nu doar a mișcării sindicale, dar și la nivel de țară. Ne dorim ca salariul din educație să crească cu 25%. Din informațiile pe care le avem, știm că sunt prevăzute în buget anumite creșteri, doar că cu 15% și în funcție de diferite categorii. Dar cred că acest lucru nu este destul. Trebuie să avem o creștere nu doar cantitativă, dar și calitativă”, a menționat președintele CNSM, Igor Zubcu, într-o conferință de presă susținută la Casa Sindicatelor.

Lefurile vor crește cu 15 la sută

Într-un comunicat de presă, Ministerul Educației și Cercetării precizează că se preocupă în mod constant de stimularea și susținerea angajaților din sistemul educațional și întreprinde mai multe acțiuni concrete în acest sens.

„Astfel, în luna octombrie 2023, Guvernul a reușit să identifice resursele necesare pentru plata unică de cinci mii de lei pentru toate cadrele didactice și trei mii de lei pentru personalul non-didactic, plăți care sunt în curs de achitare. Numărul total al beneficiarilor se ridică la 102 mii de persoane, în acest scop fiind alocate 450 de milioane de lei. Totodată, în ultimele luni, ministerul a alocat circa 10 milioane de lei pentru formarea și recalificarea cadrelor didactice. De la 1 ianuarie 2024, Guvernul își propune să crească salariile cadrelor didactice cu 15%. Valoarea de referință pentru cadrele didactice urmează să se majoreze de la 2000 la 2300 de lei”, precizează ministerul de resort.

Federația Sindicală a Educației și Științei întrunește în rândurile sale circa 100.000 de membri de sindicat, reușiți în circa 2600 de organizații sindicale primare din instituții educaționale și științifice.

Galina MUNTEANU

Ședință

Comitetul Confederal al CNSM a aprobat o serie de hotărâri vizând situația actuală

Ședința de joi a Comitetului Confederal al CNSM a început cu un gest frumos: președintele Igor Zubcu, dar și ceilalți colegi, au felicitat-o pe Victoria Niță, președinta Federației „Sindenergo”, cu ocazia zilei de naștere.

Prima chestiune de pe ordinea de zi a fost cea cu privire la modificarea Codului muncii. Sergiu Sainciuc a relevat că în 2022 Codul muncii a fost modificat de

8 ori, iar în 2023 – de 4 ori. CNSM a formulat propuneri de modificare a 7 articole care are drept scop protejarea angajaților.

Printre alte chestiuni importante se numără amendamentele CNSM la proiectul legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024 și la proiectul legii fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru anul 2024. Vorbitoarii au subliniat că statul nu își onorează obligațiile și există o inechitate mai ales în asi-

gurarea obligatorie de asistență medicală.

Membrii Comitetului Confederal au dezbătut și câteva chestiuni legate de Consiliul General, care va avea loc pe 15 decembrie.

Ei au aprobat completarea componenței nominale a Comisiei de Femei a CNSM. Totodată, președintele CNSM a mulțumit Liubei Rotaru pentru activitatea de până acum în fruntea Comisiei de Femei și a propus în funcția de președintă a acestei Comisii can-

didatura Angelei Otean, secretar general al Federației „Sindlex”, președintă a Sindicatului „Demnitate”. Ea a fost aleasă în această funcție cu majoritate de voturi.

Membrii Comitetului Confederal au aprobat și alte chestiuni organizatorice vizând activitatea internă și externă a CNSM.

Cor. VP

3 ACTIVITĂȚEA CNSM

Instruire

Statisticile privind încadrarea tinerilor pe piața muncii, îngrijorătoare

(Continuare din p. 1)

Și Dan Palihovici, coordonator al Programului Politici Sociale de la Fundația „Friedrich Ebert” Moldova, a subliniat că tinerii sunt printre categoriile de populație cu cea mai mare vulnerabilitate de integrare pe piața forței de muncă. Anume acesta a fost și scopul proiectului - de a oferi tinerilor suportul de care au nevoie în procesul de încadrare în câmpul muncii, astfel încât drepturile și interesele lor să fie respectate.

Liliana Franț, vicepreședintă a CNSM, moderatoarea panelului de discuții „Politicele statului în domeniul sprijinirii angajabilității tinerilor pe piața muncii”, a menționat că tinerii trebuie susținuți în orice condiții și instruiți să-și cunoască drepturile pentru a nu fi nedreptățiți de către angajatori.

”**Obiectivele proiectului: formarea unui grup de tineri formatori; desfășurarea seminarelor de instruire a circa 200 de studenți**

În cadrul celor trei paneele de discuții, participanții la ședință au dezbătut pe marginea problemelor cu care se confruntă tinerii în procesul de încadrare pe piața muncii, viziunile sindicatelor în domeniul respectiv, politici naționale de susținere a tinerilor specialiști, cum își cunosc tinerii drepturile și cum le sunt apărute acestea, implicarea instituțiilor de învățământ în pregătirea tinerilor pentru piața forței de muncă.

Pe parcursul derulării proiectului, în patru instituții de învățământ au fost organizate activități de instruire a studenților absolvenți. Este vorba de Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Academia de Studii Economice din Moldova, Colegiul Cooperatist din Moldova și Colegiul Agro-industrial din Ungheni. Formatorii și experții proiectului le-au vorbit tinerilor despre drepturile la locul de muncă, protecția social-economică a salariaților, securitatea și sănătatea în muncă, importanța apartenenței la sindicate, securitatea socială.

De asemenea, au fost elaborate și șase pliante care conțin informații utile despre încheierea contractului individual de muncă, a contractului colectiv de muncă, timpul de muncă, timpul de odihnă, retribuirea muncii, drepturi și garanții la locul de muncă, exercitarea dreptului la muncă. Pliantele respective pot fi accesate pe pagina web a CNSM.

Proiectul „Drepturile tinerilor la locul de muncă”, implementat de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova în cooperare cu Fundația „Friedrich Ebert” pe parcursul anului 2023, a avut drept scop sporirea cunoștințelor tinerilor absolvenți despre drepturile lor ca viitori angajați și creșterea oportunităților de adaptare la

cerințele pieței forței de muncă din Republica Moldova.

La ședința de încheiere a proiectului a participat conducerea CNSM, președinți ai centrelor sindicale național-ramurale, reprezentanți ai Fundației „Friedrich Ebert”, ai Ministerului Educației și Cercetării, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret din Republica Moldova, conducători ai instituțiilor de învățământ unde au fost organizate activitățile de instruire, formatorii proiectului, studenți de la instituțiile de învățământ.

Datele statistice privind relația tinerilor cu piața muncii ne arată că doar 29 de tineri din 100 sunt plasați în câmpul muncii, pe când în jur de 67 sunt inactivi, dintre care mai puțin de jumătate sunt încadrați în procesul de studii și formare profesională, ceilalți fie s-au stabilit în străinătate (23,8%), fie sunt casnici (16%) sau se află în altă situație. De asemenea, doi din cinci șomeri înregistrați sunt tineri (16-29 ani), iar patru tineri din 25 sunt în căutarea unei vieți mai bune peste hotare.

Poziție tranșantă

Sindicatul se pronunță împotriva unor amendamente la art. 118 din Codul muncii

„Vocea poporului” a oglindit constant opiniile sindicatelor în diverse probleme juridice, social-economice și de altă natură, mai ales când e vorba de relații oficiale cu puterea executivă și cu cea legislativă, menirea CNSM fiind de a îmbunătăți cadrul legislativ și de a apăra drepturile și interesele angajaților. Inserăm mai jos un text comprimat din avizul CNSM, expediat Canceleriei de Stat, la un document cu impact asupra celor angajați în câmpul muncii, indiferent de domeniul în care activează cetățeanul.

Drept urmare a examinării proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind actualizarea cadrului normativ aferent funcției publice), număr unic 995/CS/2023, comunicăm următoarele.

Cu referire la art. 1 din proiectul de lege, prin care se propune completarea art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) cu următorul cuprins:

„(4 prim) Zilele concediului de odihnă anual nefolosite după expirarea termenului de doi ani se consideră stinse în cazul în care salariatul nu a beneficiat de concedii respective din motive imputabile acestuia. Angajatorul este obligat să solicite semestrial în scris utilizarea zilelor

de concediu de odihnă anual acumulate/ nefolosite de angajat, în baza unui grafic stabilit”.

Prevederile art. 118 din Codul muncii, în vigoare, au drept obiectiv reglementarea acordării anuale a concediului de odihnă și a cazurilor excepționale de amânare a acestui concediu.

Mai exact, această normă legală stabilește: concediul de odihnă se acordă anual conform programării; angajatorul are obligația de a lua măsurile necesare pentru ca salariații să folosească concediile de odihnă în fiecare an calendaristic; concediul de odihnă anual poate fi amânat în cazurile prevăzute de lege; este interzisă neacordarea concediului de odihnă anual timp de doi ani consecutivi și altele.

Astfel, prevederile actuale ale art. 118 din Codul muncii sunt clare și conforme cu normele internaționale la care Republica Moldova este parte și nu necesită modificări.

În acest sens, aducem următoarele argumente.

1) Nota informativă la proiectul de Lege în vederea completării art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) nu conține nici un argument fondat. Mai mult, aceasta nu se bazează pe cazuri sau situații concrete, provocate de aplicarea justă a prevederilor în vigoare ale art. 118 din Codul muncii, care ar

determina necesitatea completării propuse.

2) Cele expuse în Nota informativă, constituie doar o descriere a consecințelor neglijării de către angajator a prevederilor art. 118, alin. (1) din Codul muncii.

Or, consecințele neglijării dispoziției alin. (1) al art. 118 din Codul muncii nicidecum nu pot motiva necesitatea completării propuse la articolul dat, în scopul stabilirii unor condiții, pentru a lipsi salariatul de dreptul la concediul de odihnă anual.

Faptul că unii angajatori nu respectă prevederile alin. (1) al art. 118 din Codul muncii este cunoscut din mai multe adrese ale salariaților către organele sindicale.

Acest fapt ar putea avea drept urmare doar amendarea legislației în vederea responsabilizării (sanționării) angajatorului pentru neacordarea anuală, în condițiile legii, a concediilor de odihnă, dar nu lipsirea salariaților de dreptul la aceste concedii.

Dreptul la concediu de odihnă anual plătit este garantat pentru toți salariații. Dreptul la concediu de odihnă anual nu poate fi obiectul vreunei cesiuni, renunțări sau limitări. Orice înțelegere prin care se renunță, total sau parțial, la acest drept este nulă.

În caz de suspendare sau încetare a contractului individual de muncă, salariatul are dreptul la compensarea tuturor concediilor de odihnă anuale nefolosite.

Adoptarea completării art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) va avea, drept urmare, stabilirea unor prevederi ale legislației naționale incompatibile cu standardele internaționale în domeniul muncii, ratificate de R. Moldova, care garantează tuturor salariaților dreptul la un concediu de odihnă anual plătit și nu admit în nici un fel așa-zisa „stingere” a concediilor de odihnă anuale nefolosite.

Printre astfel de standarde se numără: Convenția OIM nr. 132 privind concediile anuale plătite (revizuită); Carta socială europeană (revizuită); Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

Este de menționat, în mod deosebit, că dreptul la concediu de odihnă plătit face parte din categoria drepturilor universale. Articolul 24 din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că „Orice persoană are dreptul la odihnă și la timp liber și îndeosebi la o limitare rezonabilă a timpului de muncă, precum și la concedii periodice plătite”.

Pornind de la cele menționate supra, CNSM nu susține și se pronunță împotriva propunerii privind completarea art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim).

Eugeniu COVRIG, șeful Departamentului juridic al CNSM

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Eveniment

FSCRE se alătură Campaniei „16 zile de activism împotriva violenței”

Violența împotriva femeilor și fetelor rămâne a fi cea mai gravă încălcare a drepturilor omului. Deși în ultimele 10 luni ale anului curent s-a atestat o ușoară scădere a numărului de cazuri înregistrate de violență în familie. Totuși, potrivit datelor Ministerului Afacerilor Interne, au fost comise 822 de infracțiuni de violență în familie, cu 14 cazuri mai puține decât anul trecut în aceeași perioadă.

În acest an, șapte persoane au fost ucise de membri ai propriei familii, iar 10 persoane abia au reușit să fie salvate din brațele morții. În alte 11 cazuri de violență în familie, victimele s-au stins urmare a bătăilor primite în familie.

În contextul activităților dedicate Campaniei internaționale „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”, care se desfășoară în aceste zile în întreaga lume, la inițiativa ONU, la sfârșitul săptămânii trecute, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice (FSCRE) a organizat un eveniment prin care se alătură campaniei împotriva violenței față de femei și fete.

”

Să punem în prim plan vocile femeilor sindicaliste

Președinta FSCRE, Margareta Strestian, a ținut să aprecieze rolul campaniei respective în combaterea acestui flagel, menționând că doar unindu-ne eforturile vom izbui.

„Noi sprijinim această inițiativă a Comisiei de Femei a FSCRE, care are scopul de a consolida poziția femeilor sindicaliste, de a contribui la construirea unei societăți mai bune, a unei societăți mai sigure. Este a doua campanie organizată de către FSCRE. Prima a fost anul trecut. Campania are drept obiectiv de a pune în prim plan vocile femeilor sindicaliste, care cunosc pentru drepturile lor și aduc exemple pen-

tru acele femei care au nevoie de soluții pentru a rupe cercul vicios al violenței. Dvs. sunteți cele care veți veni în organizațiile în care activați, veți aduce informația în colectivele de muncă și veți informa sindicalistele despre această campanie”, a menționat Strestian.

Prezentă la eveniment, Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a salutat lansarea acestei campanii în cadrul organizațiilor sindicale de către sindicaliștii din ramura gaze, remarcând comunitatea femeilor sindicaliste puternice care a fost creată.

„Crearea de comunități ale femeilor puternice este un pas foarte important în combaterea acestui flagel, ceea ce se numește violență, care nu ar trebui să existe. Într-adevăr, apelul pe care l-a adresat dumneavoastră doamna Margareta Strestian este unul real. Vin și eu în susținerea acestei idei, să creați în continuare comunități de femei puternice, să le susțineți pe cele pe care le simțiți alături de voi că sunt într-o situație dificilă, să le ajutăm să depășească acest calvar și să nu tacă. Violența poate fi combătută doar în cazul în care ea este recunoscută și se caută soluții pentru a ne ridica împotriva ei. Ori tăcerea este tocmai cea care încurajează violența”, s spus Lilia Franț.

Totodată, sindicalista s-a referit la eforturile partenerilor sociali cu privire la ratificarea Convenției OIM nr. 190 privind eliminarea violenței și a hărțuirii la locul de muncă.

În cadrul activității, Veronica Lupu, pre-

ședinta Asociației „Femeia pentru o societate contemporană”, a comunicat despre amploarea violenței în bază de gen în societate, cauzele și formele acesteia, definirea ei, subiecții violenței în familie, consecințele violenței în bază de gen.

Apeluri de susținere a femeilor și familiilor acestora

Mai mult, au fost emise două apeluri pe adresa CNSM, a Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, dar și Comisiei parlamentare pentru protecția socială, sănătatea a familiei. În unul dintre apeluri, femeile sindicaliste din cadrul FSCRE solicită autorităților să reformeze sistemul de sănătate a reproducerii, să majoreze resursele financiare din cadrul fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru sănătatea reproducerii, să realizeze un cadru al asigurării obligatorii de asistență medicală, a fertilizării in vitro până la atingerea unui

rezultat pozitiv pentru femeile în vârstă de până la 45 de ani, dar și aplicarea sistemului de ocrotire a sănătății reproductive și femeilor solitare.

În cel de-al doilea apel, femeile sindicaliste din cadrul FSCRE se arată îngrijorate de cantumul prea mic al indemnizației pe care o primește o familie în cazul unui deces. De altfel, acest cantum, de 1100 de lei, cu excepția veteranilor de război, pentru care acest cantum este de 5000 de lei, este unul mult prea mic și nu a mai fost majorat din anul 2013. În acest apel, se solicită stabilirea unui cantum în mărime de 15000 de lei.

Campania „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen” este organizată anual, în perioada 25 noiembrie – 10 decembrie. la nivel internațional, când sunt marcate Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor și Ziua Internațională a drepturilor omului. Evenimentele desfășurate în cadrul campaniei au drept scop sensibilizarea publicului cu privire la fenomenul violenței față de femei, ca fiind cea mai răspândită încălcare a drepturilor omului la nivel mondial.

Galina MUNTEANU

Instruire

Securitatea în muncă, punctul forte în activitatea „Sindindcomservice”

Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Sfera Deservirii Sociale și Producției de Mărfuri „Sindindcomservice” a convocat, recent, președinții organizațiilor sindicale primare, președinții ai comitetelor pentru securitatea și sănătatea în muncă, responsabili de securitatea și sănătatea în muncă în cadrul unui program de instruire în domeniul SSM. Activitatea a fost organizată în conformitate cu Planul activităților educaționale pentru anul 2023.

Prin intermediul acestei activități, Federația și-a propus drept obiectiv informarea continuă și sporirea nivelului de cunoștințe în domeniul SSM al salariaților la locul de muncă.

Potrivit Ecaterinei Manastirschi, președinta Federației Sindicatelor „Sindindcomservice”, securitatea și sănătatea în muncă reprezintă un ansamblu de activități având ca scop

asigurarea condițiilor optime în desfășurarea procesului de muncă, apărarea sănătății, a integrității corporale și vieții lucrătorilor, precum și a altor persoane antrenate în procesul de muncă.

Totodată, au fost aduse la cunoștință principalele realizări privind protecția salariaților, membrii de sindicat, în conformitate cu prevederile legislației muncii și ale Convenției Colective (nivel de ramură) pentru anii

2022-2026, provocările cu care se confruntă ramura, situația salariaților din domeniu.

Principala prioritate a Federației este să fie prevenit orice accident sau incident care ar putea afecta starea sănătății angajaților. Astfel, este esențial să fie implementate normele de securitate și sănătate în întreaga organizație. Aceasta nu numai că îndeplinește cerințele legale, dar contribuie și la creșterea productivității și la îmbunătățirea moralului angajaților.

În cadrul seminarului, au fost explorate strategii și tehnici eficiente pentru identificarea și gestionarea riscurilor de securitate și sănătate în muncă. Au fost discutate procedurile de urmat în situații de urgență, precum și modul în care putem promova un stil de viață sănătos printre angajați. Iar în acest sens, a adus noi date în instruire Vitalie Bînzari, inspector principal în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii.

Cor. VP

Dialog

Esther LYNCH: „CNSM are multe lucruri pozitive de demonstrat la capitolul protecția angajaților”

(Interviu cu Esther Lynch, Secretar General al Confederației Europene a Sindicatelor)

– Doamnă Lynch, știu că ați avut un program încărcat în timpul vizitei în Republica Moldova, în perioada 22-24 noiembrie. Ne puteți face o scurtă retrospectivă a vizitei?

– În primul rând, vreau să vă spun că sunt încântată de ceea ce am văzut și auzit, de cooperarea cu partenerii sociali, de eforturile depuse de sindicate în vederea promovării drepturilor și intereselor angajaților. Mă bucur foarte mult pentru marea familie sindicală din Republica Moldova. Aș mai adăuga aici viziunea împărtășită de liderii sindicali referitor la locurile de muncă decente, la salarizare și la viitorul angajaților în timpuri deloc ușoare. Am rămas profund impresionată în urma întâlnirii cu liderii de sindicat, am discutat despre problemele reale cu care se confruntă, despre respectarea contractelor colective de muncă. Am fost mișcată de faptul că oamenii au ținut piept dificultăților, nu au renunțat, nu s-au dezamăgit de sindicate în apărarea drepturilor lor. Sunt impresionată de managementul aplicat în perioada de criză pentru soluționarea problemelor vitale, pentru susținerea păturilor vulnerabile.

– Ce concluzii ați tras în urma dialogurilor cu guvernării? Guvernarea mizează mult pe donațiile din partea UE, pe subvenții. Dar în ce măsură își respectă guvernarea angajamentele asumate față de UE văzând condițiile pe care trebuie să le creeze pentru angajați?

– Am observat că toți cei cu care m-am întâlnit sunt pe deplin implicați în procesul de integrare europeană. Fiecare exprima o înțelegere clară a drepturilor angajaților din Republica Moldova. Și înțelegerea oportunităților de a crea joburi bune pentru lucrătorii din R. Moldova.

Dar există și unele lacune: le lipsește determinarea de a folosi toate mijloacele disponibile. Guvernarea ar trebui să pună niște condiții suplimentare atunci când e vorba de investiții: cum se răsfrâng acestea asupra angajaților, asupra formării specialiștilor. O altă condiție este ca lucrătorii să nu fie exploatați. Iar munca nedeclarată este o formă de exploatare. Mesajul meu către actorii implicați este ca ei să respecte întocmai acordurile încheiate, convenția colectivă, contractul colectiv de muncă și să susțină angajații pe toate planurile.

– În octombrie s-a împlinit un an de când CNSM s-a afiliat Confederației Europene a Sindicatelor. După părerea dvs., un an e suficient pentru ca mișcarea sindicală din Republica Moldova să-și ajusteze prioritățile și obiectivele cu ETUC?

– Da, cu siguranță! Răspunsul meu este „Da!” Deoarece Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova este implicată în promovarea politicilor europene ale ETUC și își armonizează pașii spre binele tuturor membrilor săi.

– Cum apreciați forța, capacitatea Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, care are circa 300 de mii de membri? În context, cum vedeți integrarea CNSM în marea familie sindicală europeană?

– CNSM are multe lucruri pozitive de demonstrat la capitolul protecția angajaților. Un succes înregistrat ar fi salariul minim negociat cu guvernarea. Ceea ce știu e că CNSM acumulează experiență și se inspiră de la alte organizații europene în ceea ce privește mecanismele, modalitatea de implementare a directivelor UE privind salarizarea, condițiile de muncă, securitatea și sănătatea la locul de lucru.

– Ați vorbit, la un seminar al Școlii sindicale a CNSM, despre inteligența artificială. Care ar fi atuurile societății

tehnologizate în mișcarea sindicală și, eventual, lacunele?

– Noi vedem că sunt multe locuri de muncă ce nu pot și nu ar trebui să fie preluate de inteligența artificială. Există domenii în care inteligența artificială nu are ce căuta: jurnalismul, medicina, învățământul, justiția și altele. Chiar dacă în medicină sunt folosiți la anumite operații roboți, ei nu pot înlocui medicii. Copiii trebuie instruiți în școală de o persoană vie, care are inimă, suflet, emoții. Aici ar trebui să fie stabilite niște limite când vorbim despre inteligența artificială. Cert este faptul că ar trebui reglementată folosirea inteligenței artificiale la locul de muncă. Utilizarea inteligenței artificiale nu trebuie să fie un pretext pentru concedierea unei persoane. Întotdeauna trebuie să analizăm situația atent, fie că e vorba de femei, de persoane vârstnice sau de tineri. Totodată, trebuie să ținem cont de aspecte care se reflectă asupra securității și sănătății omului la locul de muncă în utilizarea roboților. Omul trebuie să conducă mașinăria, și nu invers. Toate acestea se rezumă la principiu: controlul din partea ființei umane asupra inteligenței artificiale. Aș mai adă-

uga aici Directiva UE privind anticiparea și schimbarea. Lucrătorii trebuie să reziste schimbărilor tehnologice, iar cheltuielile pentru formare și perfecționare trebuie suportate de angajator. Disponibilitățile nu trebuie făcute la întâmplare, după ureche. În următorii patru ani se va da o luptă acerbă pentru supraviețuirea angajaților. Și trebuie să fim pregătiți pentru aceasta.

– În Uniunea Europeană, legea se află în capul mesei. Care este totuși rolul dialogului social în Europa? Fiindcă noi judecăm de pe pozițiile noastre: suntem o țară săracă, mulți visează să ajungă și chiar au ajuns să muncească în țările UE. Unii, aici, spun: de-am avea noi problemele lor... Adică nu e totul chiar atât de negru cum descrie presa europeană realitatea de acolo...

– Eu provin dintr-o țară mică, Irlanda. Și înțeleg perfect acest scenariu, fiindcă a fi cetățean al Uniunii Europene înseamnă să poți merge oricând unde dorești, să muncești acolo, să contactezi cu oamenii. Știu că mulți pleacă singuri și sunt așteptați acasă de soție și de copii. Dar oriunde ar merge, oamenii trebuie să știe că acolo există organizație sindicală care îi poate ajuta. În Europa, sindicatele te pot ajuta nu doar în anumite chestiuni sindicale, dar și în alte probleme ce țin de angajarea ta la muncă. Înțeleg că nu prea mulți se gândesc cu optimism la cum i-ar putea ajuta organizațiile sindicale, dar ei trebuie să-și facă o listă de cel puțin cinci întrebări prioritare, printre care să includă și întrebarea: ce poate să facă pentru mine Confederația Europeană a Sindicatelor în acest scop ca să mă ajute?

– Republica Moldova tinde să adere la UE. Sindicatele, ca parte a societății, pledează pentru același obiectiv. Parlamentul European, Comisia Europeană, pun anumite condiții Guvernului Republicii Moldova. În ce măsură ETUC poate ajuta la realizarea aspirațiilor moldovenilor de integrare europeană?

– Noi avem, de fapt, un angajament. Atunci când CNSM și alte autorități se vor implica în acest proces, vor beneficia de tot sprijinul pe care poate să-l ofere Confederația Europeană a Sindicatelor. Este vorba aici de suport tehnic, practic, de sfaturi și ajutor de alt gen, tot ce este necesar pentru a asigura transparența în viața a acquis-ului comunitar în ceea ce privește activitatea socială și economică a cetățenilor, a oamenilor muncii, apărarea drepturilor și intereselor angajaților.

– În încheiere, puteți trage unele concluzii în urma vizitei, lansa unele sfaturi, doleanțe vizavi de Moldova?

– Ceea ce am aflat eu aici confirmă, de fapt, crezul meu: că prietenia și concurența pot da rezultate frumoase. În mod particular, vreau să felicit Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova pentru procesul de înnoire, pentru aducerea unui suflu nou în mișcarea sindicală prin cadre tinere, bine școlite. Aș putea adăuga desfășurarea unor acțiuni de nivel european. Sfatul meu e să o țineți tot așa, fiindcă sunteți pe drumul cel bun, nu sunteți mai prejos decât multe dintre organizațiile sindicale din Europa, iar în unele privințe chiar ați devansat unele sindicate.

– Vă mulțumesc pentru timpul acordat.

Interlocutor: Ilie LUPAN

»CONSULTAȚII

6

Economistul

Modul de confirmare a stagiului de cotizare

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Modul de confirmare a stagiului de cotizare este stabilit în Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor (Hotărârea Guvernului nr. 165/2017).

Stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenței individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate.

În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscriri incorecte și imprecise sau lipsesc înscririle respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adevăratele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Perioada de desfășurare a muncii individuale realizată până la 1 ianuarie 1999 se include în stagiul de cotizare în baza documentelor privind plata contribuțiilor de asigurări sociale.

Avocații, auditorii, notarii, întreprinzătorii individuali se raportează la categoriile de persoane ce desfășoară activitate independentă și, la solicitarea pensiei, trebuie să confirme activitatea prin certificate privind plata contribuțiilor de asigurări sociale, eliberate de organele teritoriale de asigurări sociale.

Perioada de muncă realizată până la 1 ianuarie 1999 în propriile gospodării țărănești (de fermier) a membrilor acestora și a cetățenilor a căror muncă a fost folosită în baza de contract se confirmă prin înscririle din carnetul de muncă și/sau din documentele ce confirmă achitarea contribuțiilor de asigurări sociale.

Activitatea de creație a membrilor uniunilor de creație realizată până la 1 ianuarie 1999 se confirmă prin adevăratele privind perioada de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale.

Temei pentru includerea în stagiul de cotizare a perioadelor realizate până la 1 ianuarie 1999 în baza contractelor civile servesc certificatele eliberate de patron, care confirmă achitarea contribuțiilor de asigurări sociale și contractul cu

menținea patronului despre îndeplinirea sarcinii.

Durata incapacității temporare de muncă survenită în perioada de muncă se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă respectiv sau de instituția medicală.

Perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus se confirmă prin înscririle respective în livretele militare sau în adevăratele de recrutare eliberate de centrele militare, statele majore și instituțiile fostelor ministere de forță unionale și republicane, adevăratele eliberate de instituțiile de arhivă și curative militare, notițele despre serviciul militar introduse în carnetul de muncă conform documentelor.

Participarea la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie – 13 august 1992 se confirmă prin legitimație de veteran de război de model nou și certificat, cu indicarea perioadei de participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, eliberate de către Ministerul Apărării.

Perioada de rezidențiat (internatura și secundariatul clinic) în învățământul postuniversitar obligatoriu se confirmă prin diploma de licență sau certificatul privind realizarea studiilor postuniversitare de rezidențiat.

Perioada de studii în instituțiile de învățământ superior de zi de până la 1 ianuarie 1999 se confirmă prin diplomă sau prin certificat de arhivă cu privire la perioada și absolvirea studiilor.

În stagiul de cotizare se ia în considerare întreaga perioadă de studii la secția de zi, cu excepția anilor în care a fost repetat același curs de studii.

Perioada îngrijirii unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani se confirmă de organele teritoriale de asigurări sociale de la domiciliul persoanei îngrijite în baza:

1) cererii și buletinului de identitate ale persoanei care a efectuat îngrijirea. Pentru persoanele care locuiesc împreună cu persoana ce necesită îngrijire nu se solicită alte acte;

2) confirmării depuse de către persoana îngrijită, iar în caz de imposibilitate (deces, sănătate subredă), de către membrii familiei acesteia sau a actului de constatare a circumstanțelor reale (pentru persoanele care locuiesc separat de persoana care necesită îngrijire);

3) documentelor ce confirmă faptul și durata invalidității (pentru invalizii de gradul I și copiii invalizi) și vârsta (pentru persoanele de vârstă înaintată și pentru copiii invalizi).

În calitate de documente ce confirmă invaliditatea pot fi acceptate: cotelul/certificatul medical de încadrare în grad de invaliditate, eliberat de Consiliul Republican de Expertiză Medicală a Vitalității (CEMV), iar în cazul copiilor invalizi – concluziile medicale eliberate de centrele medicale consultative sau alte documente de arhivă ce confirmă statutul de copil invalid.

Perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal, se confirmă prin documente ce demonstrează încadrarea copilului/persoanei în gradul de dizabilitate severă:

1) pentru perioada 1 ianuarie 1999 - 1 ianuarie 2013 – certificatul medical eliberat de Consiliul (centrul) medical consultativ; sau

2) începând cu 1 ianuarie 2013 – cotelul eliberat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (CNDM) de încadrare în dizabilitate severă;

3) acte confirmative eliberate de către Direcția de asistență socială de la locul de trai, prin care se confirmă faptul îngrijirii, precum și angajarea în funcția de asistent personal, adevărta de naștere a copilului, a persoanei cu dizabilitate severă și, după caz, decizia de instituire a tutelei sau curatelei.

Perioada îngrijirii copiilor se stabilește prin documentele care certifică nașterea copilului (adeverința de naștere) și împlinirea de către copil a vârstei de trei sau opt ani (adeverința de căsătorie, adeverința de deces, adeverința organelor fondului locativ etc.).

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Prevederile legislative și rolul sindicatelor

În protejarea angajaților

Care sunt prevederile principale ale legislației cu privire la apărarea de către sindicate a dreptului la muncă al membrilor săi și ce presupune acest drept?

Igor Vulpe, Chișinău

Dreptul la muncă presupune, în primul rând, libera alegere a muncii, adică libertatea alegerii profesiei și a locului de muncă.

Apărarea dreptului la muncă a membrilor de sindicat constituie unul din drepturile de bază ale sindicatelor. Acest drept al sindicatelor este garantat printr-o serie de dispoziții constituționale și legislative.

Astfel, Constituția dispune că: sindicatul contribuie la apărarea intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților (art. 42, alin. (2)); dreptul la negociere în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate (art. 43 alin. (4)) și altele.

Legea sindicatelor stabilește drepturile de bază ale sindicatelor, care cuprind: dreptul de a participa la administrarea treburilor publice; dreptul de a participa la elaborarea proiectelor de programe social-economice și de acte juridice; dreptul la negocieri colective, la încheierea convențiilor și a contractelor colective de muncă și exercitarea controlului asupra executării lor; dreptul la protecția socială a membrilor de sindicat ș. a.

„Sindicatul participă la elaborarea politicii de stat privind utilizarea forței de muncă

Art. 16, alin. (1) din Legea sindicatelor stabilește că sindicatul apără dreptul membrilor săi la muncă, dreptul de a dispune liber de aptitudinile lor, de a alege domeniul de activitate și profesia, dreptul la remunerarea muncii, care ar asigura un nivel de trai decent.

Sindicatul participă la elaborarea politicii de stat privind utilizarea forței de muncă, propun măsuri de protecție socială a persoanelor disponibilizate de la unități, exercită controlul asupra respectării legislației cu privire la utilizarea forței de muncă.

În acest sens, potrivit alin. (3) al art. 7 din Legea cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj nr. 105 din 14.06.2018, sindicatelor, în calitate lor de partener social, sunt implicate în implementarea politicii în domeniul promovării ocupării forței de muncă.

Unele reglementări juridice în materia apărării dreptului la muncă vizează anumite proceduri și condiții cu caracter de protecție, în cazurile de lichidare, reorganizare a unității sau schimbare a formei de proprietate, întrerupere totală sau parțială a procesului de producție, fapte ce conduc la concedieri colective sau la înrăutățirea condițiilor de muncă.

În scopul apărării dreptului la muncă a persoanelor eliberate din întreprinderi pe motivul lichidării, reorganizării unității sau schimbării formei de proprietate și altele ce conduc la concedieri colective sau la înrăutățirea condițiilor de muncă, sindicatelor susțin necesitatea asigurării respectării dreptului la muncă al salariaților, inclusiv a celor prevăzute de normele dreptului internațional la care Republica Moldova este parte.

În acest sens, sunt relevante dispozițiile Convenției OIM nr. 88 privind serviciile de ocupare a forței de muncă, Convenției OIM nr. 122 privind politica de ocupare a forței de muncă și ale Convenției OIM nr. 150 privind administrarea muncii, care vizează activități de administrație publică în domeniul politicii naționale a muncii.

Important este de menționat că sindicatelor protejează dreptul membrilor la muncă în măsura în care asta ține de competența lor (a sindicatelor), având drept scop promovarea implementării drepturilor constituționale ale omului, consacrate în alin. (1) al art. 43 și alin. (1) al art. 47 din Constituție, potrivit cărora fiecare persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, precum și de dreptul la protecție împotriva șomajului, iar statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea.

Susținere

Număr record de solicitanți pe site-ul compensatii.gov.md

În acest an, s-a înregistrat un număr record de cereri pentru compensații la căldură pe site-ul compensatii.gov.md, anunță guvernul.

„De la 1 noiembrie până la data de 25 noiembrie, avem un număr record de înregistrări în cadrul acestui program. Pe compensatii.gov.md au fost depuse 742 de mii 383 de cereri din partea cetățenilor. Vreau să informez, de asemenea, publicul că la etapa actuală au fost procesate peste 31 de mii de apeluri telefonice și au răspuns la peste 15 mii de email-uri”, a anunțat Daniel Vodă, purtătorul de cuvânt al Guvernului.

Cetățenii care doresc compensații la agentul termic pot completa cererile pe întreaga durată a sezonului rece, până pe data de 25 a fiecărei luni, însă compensațiile vor fi acordate începând cu luna în care ați completat cererea.

În cazul gazelor naturale, va fi compensat lunar de către stat tariful pentru primii 180 de metri cubi, iar în ceea ce privește căldura centralizată, va fi compensat 58% din preț.

Autoritățile spun că cei care se încălzesc cu lemne sau cărbune mai pot miza pe compensația

de 800 de lei pentru luna noiembrie, chiar dacă nu s-au înregistrat în termen, până la 25 noiembrie. Pentru a beneficia de compensație, oamenii sunt îndemnați să apeleze la asistenții sociali din localitate.

”**La începutul lunii decembrie oamenii vor fi informați despre categoria de vulnerabilitate**

„Noi avem această prevedere normativă prin care, dacă cetățeanul s-a înscris în sistem, dar există anumite erori, inclusiv erorile care se datorează nouă, ministrului, Guvernului, atunci până când vom clarifica situația,

cetățeanul va primi ajutorul retroactiv. Dacă, spre exemplu, durează soluționarea situației până în ianuarie, atunci cetățeanul va primi compensația pe noiembrie, pe decembrie și așa mai departe”, a spus Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale.

În primele zile ale lunii decembrie oamenii vor fi informați despre categoria de vulnerabilitate atribuită. Ei fie vor fi informați prin email-uri, sms-uri sau în conturile create pe compensatii.gov.md.

Compensațiile sunt acordate din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, finanțat din bugetul de stat și contribuția Uniunii Europene, a Statelor Unite ale Americii și a altor parteneri de dezvoltare.

Natalia HADĂRCĂ

Precauție

Starea de urgență, prelungită din 1 decembrie

Starea de urgență a fost prelungită cu 30 de zile, începând cu data de 1 decembrie curent, în contextul războiului și al riscurilor pe care le comportă acesta în special în sezonul rece. Totodată, autoritățile semnalează intensificarea eforturilor dirijate din exterior de a destabiliza situația social-politică în Republica Moldova.

Prelungirea stării de urgență este determinată de o dinamică nefastă a securității regionale din ultimele luni. Totodată, în continuare se atestă implicarea factorului extern rus în tendințele de destabilizare a Republicii Moldova, a declarat în plenul Parlamentului Adrian Efras, ministrul Afacerilor Interne.

„Există probabilități înalte ca, pe parcursul sezonului rece, să se intensifice atacurile asupra infrastructurii energetice ucrainene inclusiv cu drone. Efectele acestora ar putea afecta livrările de energie electrică în R. Moldova, în condițiile în care o parte din infrastructura de transport a energiei electrice este interconectată cu rețelele Ucrainene și infrastructura centralei de la Cuciurgan.

Totodată, semnalăm intensificarea eforturilor dirijate din exterior de a destabiliza situația social-politică în R. Moldova. Amenințările de natură hibridă, atacurile cibernetice, știrile false, manipularile și promovarea mesajelor distorsionate sunt instrumente prin care se încearcă creșterea stării de îngrijorare și a neîncrederii, fricii în societate și crearea tulburărilor sociale”, a declarat Adrian Efras.

Starea de urgență a fost instituită în R. Moldova după declanșarea războiului în Ucraina, pe 24 februarie 2022, măsura fiind prelungită de mai multe ori.

Cor. VP

Proiect

Universitățile din țară vor primi peste 10 mln. de euro pentru modernizare

Cinci universități din Republica Moldova vor primi finanțare de peste 10,4 milioane de euro pentru implementarea a 13 proiecte în domeniul de formare profesională, cu scopul de a le spori atractivitatea și a convinge mai mulți absolvenți de liceu să rămână acasă la studii universitare. Investițiile vor fi făcute în cadrul proiectului „Învățământul Superior din Moldova” (runda II), implementat de Ministerul Educației și Cercetării și finanțat de Banca Mondială.

Instituțiile beneficiare sunt Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Acestea au fost selectate în baza unui concurs de propuneri de proiecte.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a declarat, la evenimentul organizat la Universitatea de Stat din Moldova, că este vorba despre cea mai mare investiție făcută vreodată în învățământul universitar autohton. „Bugetul total se apropie de circa 800 de milioane de lei, ceea ce este aproape un buget adițional pentru învățământul superior și reprezintă resurse semnificative care vor ajuta să modernizăm acest domeniu, pentru a-l face mai atractiv pentru studenți și a-i convinge să rămână în Republica Moldova, să-și facă studiile, iar, ulterior, să lucreze și să contribuie la dezvoltarea țării”, a spus ministrul.

Până la sfârșitul anului 2025, în cele cinci instituții vor fi create și dotate 12 laboratoare de ultimă generație, alte peste 40 de laboratoare existente urmând să fie înzestrate cu tehnologii avansate. Totodată, vor fi amenajate trei centre de cercetare, șase săli

polifuncționale și două platforme de calcul de înaltă performanță, inclusiv în domeniul inteligenței artificiale.

Procesul didactic va fi modernizat prin actualizarea programelor de studii superioare pentru licență și master, în corespundență cu cerințele pieței forței de muncă. Mai exact, vor fi modernizate

peste 50 de programe de studii noi, revizuite și actualizate mai bine de 50 de curricula în cadrul a circa 60 de noi parteneriate. De noile condiții vor beneficia 35 de mii de studenți și 2300 de cadre didactice.

De exemplu, Universitatea de Stat din Moldova va implemen-

ta șase proiecte în valoare de 3,5 milioane de euro, oferite în cadrul Proiectului „Învățământul Superior din Moldova”, Universitatea Tehnică a Moldovei va implementa proiecte de 3,5 milioane de euro, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” – de 1,179 de milioane de euro, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” - de două milioane de euro, iar Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți - proiecte în valoare de 189 de mii de euro.

Proiectul „Învățământul Superior din Moldova”, în valoare de 35,7 milioane de euro, se desfășoară în perioada 2020-2025. În prima rundă a proiectului, desfășurată anul trecut, au fost alocați circa 14,3 milioane de euro pentru implementarea a 20 de proiecte în 13 instituții de învățământ - șapte universități și șase colegii pedagogice.

Cor. VP

Abonați-vă la „Vocea poporului”, ziarul tuturor

Dragi prieteni, a început campania de abonare pentru anul 2024. În primul rând, vă mulțumim tuturor pentru susținerea publicației „Vocea poporului” în anul curent și, totodată, vă îndemnăm respectuos să continuați să sprijiniți ziarul sindicatelor și în anul viitor, cel puțin cum ați făcut-o până acum.

Pretul unui abonament rămâne același, de 283,80 lei pentru un an. Abonamentele pot fi perfectate atât online, pe site-ul posta.md, cât și la orice oficiu poștal.

Vă îndemnăm, vă solicităm respectuos, atunci când perfectăți abonamente în mod centralizat, faceți abonamente pe tot anul. „Vocea poporului” e o tribună prin intermediul căreia este promovată mișcarea sindicală, e o punte de legătură între conducerea federațiilor și organizațiile sindicale primare din teritoriu. Mizăm pe susținerea dvs. Suntem tuturor recunoscători pentru efortul pe care îl faceți pentru publicație, pentru organizațiile dvs. sindicale, pentru toți sindicalisții, în fond.

Redacția ziarului „Vocea poporului”

ABONAREA 2024

Dezlegarea integralei din numărul trecut: F-S-G-BRATARA-ACARET-ANTRENA-ZE-NAS-I-M-TK-CA-DA-ENUMERARE-AT-CR-NUFERI-I-MIMA-CV-ERA-TARA-ATRASA-NAS-MT-UITAT-A-IMATUR-I-E-IS-AN-MINORI-TURTI-TONA-LENT-CRAVATA-ATIPIC-ALEI.

Sport

Lotul național de kickboxing a cucerit două medalii de bronz la Campionatul Mondial

Lotul național de kickboxing a cucerit două medalii de bronz la Campionatul Mondial, versiunea WAKO, care s-a desfășurat în Portugalia, transmite Moldpres.

Astfel, Pavel Voronin și Alexandru Cazacinschii au urcat pe treapta a treia a podiumului de premiere. Alt reprezentant al țării noastre, Vasile Panainte s-a situat pe locul V, în timp ce Vitalie Panainte și Stanislav Reniță au ocupat locul nouă.

Potrivit Ministerului Educației și Cercetării, la Campionatul Mondial de kickboxing, versiunea WAKO, au participat peste 1430 de sportivi din 77 de țări.

„DREPTURILE SALARIAȚILOR”

Scanati codul QR și descărcați aplicația

GET IT ON Google Play

Download on the App Store

UNITI PENTRU DREPTURILE SALARIAȚILOR

Anunț

AO „Federația de Gimnastică Ritmică Sportivă din Republica Moldova” aduce la cunoștință despre convocarea Adunării Generale Extraordinare a FGRS pe data de 03.12.2023, ora 12:00, mun. Chișinău, str. A. Doga 22, cu următoarea ordine de zi:

1. Cu privire la darea de seamă a Administratorului FGRS pentru anii 2022-2023;
2. Cu privire la revocarea și alegerea membrilor consiliului de administrare al FGRS;
3. Cu privire la alegerea administratorului FGRS;
4. Diverse.

Cenzori FGRS: Oxana Raico și Iulia Cristofor

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BĂLTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Oțean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Ediți Tipar Grup” SRL
str. Ferodeului 4, mun. Chișinău. Com.: 978

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.